

Oppfølging vedtak K-sak 74/18 - 2. tertialrapport

Saksbehandler: Mariann Jøssang

Saksnr.: 19/02304-1

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for oppvekst og kultur
Kommunestyret

Rådmannens innstilling:

Oppfølging av vedtak i K-sak 74/18 2. *tertialrapport*, tas til orientering.

Ås, 09.08.2019

Trine Christensen
Rådmann

Ellen Benestad
Kommunalsjef oppvekst og opplæring

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for oppvekst og kultur
Kommunestyret

Vedlegg:

Saksbehandler sender vedtaket til:

Virksomhetsleder barn, unge og familier
Virksomhetsleder grunnskole

Saksutredning:

Sammendrag:

I henhold til kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av 2. tertialrapport 2018, ref. K-sak 74/18, svares vedtaket ut i to deler. I del 1 orienteres om sonderinger vedrørende samarbeid om felles barneverntjeneste med andre kommuner i «Viken». I del 2 orienteres om utfordringer i skole, herunder oppstilling av mål, tiltak og målekriterier med henblikk på de utfordringer i skole rektorene melder som spesielt krevende.

Fakta i saken:

Det vises til kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av 2. tertialrapport 2018, ref. K-sak 74/18.

Kommunestyrets vedtak 24.10.2018:

Kommunestyret tar 2. tertialrapport til orientering med følgende bemerkninger:

1) Kommunestyret ser alvorlig på overskridelsene og utfordringene knyttet til barnevernet. Ås kommune Vår ref.: 18/02623 Side 2 av 2 Kommunestyret ber rådmannen starte samtaler med andre kommuner i «Viken» for samarbeid om felles barnevernstjeneste. Rådmannen skal legge fram orienteringssak om sonderingene innen 30.4.2019.

2) Rådmannen bes legge fram sak knyttet til utfordringene i skole, hvilke tiltak som i dag finnes, og hvilken effekt disse har. Eventuelle nye tiltak for å bedre situasjonen skal synliggjøres, og det skal opprettes målekriterier for å sjekke om tiltak virker. Sak legges fram til behandling innen 28.2.2019.

Vedtaket svares ut i to deler.

Del 1 – Orientering om sonderinger vedrørende samarbeid om felles barneverntjeneste med andre kommuner i «Viken»

Kort om Ås barneverntjeneste i dag:

- Har totalt 19 ansatte, inkludert barnevernleder og to merkantile ressurser
- Mottar bekymring for ca 200 - 240 nye barn i Ås kommune hvert år
- Har kontinuerlig 50-60 pågående undersøkelser av barns omsorgssituasjon
- Tilbyr i dag hjelpetiltak til 110 hjemmeboende barn og deres familier
- Følger opp 31 barn som bor i fosterhjem etter dom fra retten eller som bor utenfor hjemmet med samtykke
- Følger opp 10 ungdommer mellom 18 – 23 år med hjelpetiltak (ettervern)
- Har tilsynsansvar for 25 barn. Disse er plassert i Ås kommune (beredskapshjem, fosterhjem) av andre barneverntjenester.

Ås kommune

Kan det etableres en felles barneverntjeneste i Viken?

Med bakgrunn i økt kostnadsnivå i Ås barneverntjeneste ble rådmannen bedt om å utrede muligheter for å etablere «Viken barneverntjeneste».

Blant kommuner i Norge har det vært etablert flere samarbeid på barnevernfeltet. En evaluering av samarbeidsområder og samarbeidsmodeller, jf. kommunelovens § 5 b, 27, 28, 1.ledd er gjort av Nordlandsforskning, ref. lenke til rapport.

http://www.nordlandsforskning.no/getfile.php/136576-1432294109/Dokumenter/Rapporter/2015/Rapport_1_2015.pdf

Hovedfunnene er at en sammenslåing av barneverntjenester gir effekt for de mindre kommunene (3-5 ansatte) hva gjelder faglig kvalitet og robusthet på tjenesten, men at ledelse er det som, uansett størrelse på barneverntjenesten, gir størst effekt. Stor geografisk avstand innad i barneverntjenestens område medførte at mye av saksbehandlingstiden gikk med på reisevei, samt at barneverntjenesten ble opplevd som mindre tilgjengelig for familiene og for samarbeidspartnerne.

Rådmannen har tatt kontakt med rådmannsnivå i de kommuner som ligger geografisk nær Ås kommune. Disse aktuelle kommuner har gitt tilbakemelding om at det er ingen interesse for å utrede en samarbeidsmodell for «Viken barneverntjeneste».

Kommunen har sett på hvilke andre handlingsrom kommunen har, opp mot de lovkrav som foreligger på barnevernfeltet. Rådmannen har i sin gjennomgang vektlagt tiltak som er kostnadseffektive og som vil bidra til å styrke kvaliteten.

Lovpålagte oppgaver og kommunes handlingsrom

1. Saksbehandling etter Lov om barneverntjenester

Kommunene plikter å sørge for forsvarlig saksbehandling på alle trinnene (melding, undersøkelse, hjelpetiltak og oppfølging av vedtak/dom fra retten om fosterhjem eller behandling på institusjon) i barnevernloven.

Status:

Ås barneverntjeneste har en tilstrekkelig bemanning og et godt internkontrollsystem som gjør at lovens frister overholdes. Det vises for øvrig til Kostra-resultatene, hvor Ås barneverntjeneste har gode resultater.

2. Tilby og iverksette adekvate hjelpetiltak

Kommune plikter å tilby barn og familier tiltak som er tilpasset deres hjelpe- og veiledningsbehov og omfang.

Status:

Barneverntjenesten har i dag ikke egne ansattressurser til å utføre hjelpetiltak. Alle tiltak har blitt kjøpt inn fra private og offentlige aktører. Barneverntjenesten bruker mellom 7-9 millioner på innkjøp av tiltak årlig.

Fra 15.august er det opprettet en prosjektstilling, som skal utvikle tiltak og drifte tiltak som Ås barneverntjeneste er i behov av. Det vil bli tatt initiativ

Ås kommune

overfor de omkringliggende kommunene (Vestby og Frogn, samt Nordre Follo og Indre Østfold kommune) om å inngå interkommunale samarbeid om etablering, bruk og drift av tiltakene. Å drive egne tiltak er mer kostnadseffektivt og gir høyere kvalitet enn innkjøp fra private aktører. Denne prosjektstillingen skal også bidra til at Ås kommune er rustet til å håndtere de oppgaver som på sikt vil overføres fra stat til kommune på barnevernsfeltet.

3. Samarbeide med andre instanser i kommunen

Barneverntjenesten har plikt til å inngå i forebyggende samarbeid med kommunale samarbeidspartnere og gi råd og veiledning.

Fra 15. september vil ny organisering av barneverntjenesten tre i kraft. Man går bort fra en generalistmodell til en spesialistmodell: team mottak og undersøkelse, team tiltak (til hjemmeboende barn og deres familier) og team fosterhjem og ettervern.

I team mottak og undersøkelse er det ansatt en mottakskonsulent som har som mandat å utvikle og vedlikeholde nødvendige samhandlingspunkt med barnehage, skole og helsestasjonen. Målet med ansettelse av en mottakskonsulent er at de barn og familier som trenger bistand fra kommunen skal få koordinert og riktig hjelp, fra riktig/e instans/er.

4. Barneverntjenesten skal være døgnåpen

Kommunen er lovpålagt å sørge for at det finnes en akuttberedskap i barneverntjenesten som er døgnåpen.

Status:

Barneverntjenesten har inngått et samarbeid med de øvrige Follo-kommunene og etablert Follo-barnevernvakt. Denne vekten oppfyller kommunens forpliktelse til å ha en døgnåpen vakt.

5. Juridisk bistand i rettsforhandlinger

Når kommunen fremmer sak for fylkesnemnda, tingretten, lagmannsrett eller Høyesterett, må kommunen bistås av en jurist/advokat.

Status:

Barneverntjenesten kjøper i dag inn juridisk bistand fra private aktører.

Barneverntjenesten vil i løpet av høsten 2019 utrede om det vil være kostnadseffektivt å ta initiativ overfor omkringliggende kommuner om å fremsette et felles anbud om innkjøp av advokattjenester, eventuelt i felleskap ansette advokater.

Ås kommune

Del 2 – utfordringer i skole

Utfordringer i skole er belyst i tidligere saksutredninger, herunder blant annet:

- HOK 24.01.2018 - Orientering om «Alternativ læringsarena Breivoll – Elevbedrift». Notat (dok.nr. 17/01293-4) ble framlagt for hovedutvalget.
- HOK-sak 41/18 Spesialundervisning
- HOK-sak 6/19 Vurderingspraksis på ungdomstrinnet
- K-sak 57/18 Kroer skole – Struktur og drift fra 2019
- K-sak 21/19 Tilstandsrapport 2018 med utviklingsmelding 2019 for Ås-skolen, og i tillegg vedlegg 14 *Ny behandling i HOK – Tilstandsrapport 2018 med utviklingsmelding 2019 for Ås-skolen.*

Drift og pedagogisk utvikling av skole er ressurs- og kompetansekrevende. I det nedenstående trekkes frem de utfordringer skolene melder som spesielt utfordrende og krevende.

- Stramme økonomiske rammer
Stramme økonomiske rammer oppleves som svært krevende ute på skolene. Stram økonomi medfører lavere voksentetthet og mindre fleksibilitet.
- Små skoler
Små skoler er ressurskrevende. Eksempelvis er det fra høsten 2019 ikke handlingsrom til at Kroer skole kan drive fulldelte trinn. 1.-3 trinn må slås sammen grunnet lavt elevtall. I den forbindelse har det kommet henvendelser fra foresatte som har uttrykt usikkerhet og bekymring.
- Lærernorm
Oppfyllelse av lærernorm kan føre til mindre handlingsrom på en skole. Dersom mellomtrinnet har relativt høy lærertetthet, vil dette kunne by på utfordringer hvis lærertettheten er lav på småtrinnet. Det er vanskelig å omfordele ressurser mellom hovedtrinnene. Det er en forventning fra statlig hold om at ressurser skal omfordeles mellom hovedtrinnene som et tiltak for å imøtekomme lærernormen. Det vil komme en orienteringssak om status oppfyllelse av lærernormen i Ås-skolen i løpet av høsten 2019.
- Ressurser bundet til spesialundervisning
Utfordringer knyttet til betydelige ressurser bundet til spesialundervisning er belyst i flere tidligere orienteringssaker og saksutredninger, herunder HOK-sak 41/18 *Spesialundervisning.*
- Elever med adferdsvansker og psykisk uhelse
Skolene melder om en økning av elever med adferdsvansker og psykisk uhelse. Innrapporterte avvik viser en økende grad av voldstilfeller i

Ås kommune

barneskolen. Det gjelder både vold fra elev mot ansatte og vold mellom elever. Elever med traumatisert barndom meldes som spesielt utfordrende, med tanke på ressurser og kompetanse.

Mange elever med vansker og spesielle behov er også på SFO. Ekstraressurser knyttet til enkeltelever utløses gjennom enkeltvedtak. Disse ressursene følger ikke elever over fra skole til SFO. SFO-lederne rapporterer om at dette er svært krevende når ikke ekstraressurser settes inn.

Ungdomsskolene har de siste årene meldt om et økende antall elever med psykisk uhelse. Flere elever enn tidligere har spesielle behov utover det skolene selv kan tilby innenfor gitte økonomiske rammer og det som er mulig å fysisk tilrettelegge for innenfor skolens område.

Mål, tiltak, vurdering av tiltak (effekt) og målekriterier

I tabellen under listes opp tiltak som kan knyttes til de utfordringer i skole som er punktvis listet opp i det ovenstående.

Flere av tiltakene er nylig igangsatt. Det er derfor ikke mulig å evaluere effekt av alle de opplistede tiltakene. Ikke alle mål og tiltak er kvantifiserbar med tanke på målekriterier. Målekriterier er derfor i flere sammenhenger av kvalitativ art – altså egenvurderinger om målet er nådd.

Det vil rapporteres om utvikling i kommunens årlige tilstandsrapportering.

Mål	Tiltak	Kommentar/vurdering	Målekriterier
Elevene i Ås kommune skal ha en trygg og god skolehverdag	<ul style="list-style-type: none">• Styrke ledelse og klasseledelse• Ansettelser av sosiallærer• Videreutvikling av foreldreskole• Plan for overgang barnehage-skole/SFO og barneskole-ungdomsskole• Ekstra ressurser tilført Rustad skole• Tettere samarbeid med andre instanser som kan bistå inn mot elever med psykisk uhelse.	<p>I K-sak 31/19 <i>Budsjettreguleringer 1. tertial 2019</i>, vedtok kommunestyret at det bevilges 1 million kroner til veiledning i systemarbeid. I tillegg ble det bevilget kr 500 000 til kursing/opplæring/oppfølging av klasseledelse og det psykososiale miljø i skolene. Sak om hvorledes midlene skal benyttes legges frem for HOK den 21.08.2019 og Kommunestyret den 04.09.2019.</p> <p>Flere skoler har ansatt sosiallærer. Dette er personale som har utdanning som spesielt retter seg mot elever med sosio-emosjonelle utfordringer. Sosiallærer er dedikert til å jobbe spesielt med elever med utfordringer, og tilfører skolen en kompetanse det er stort behov for. Når en skole har denne typen ressurser til å følge opp elever med sosioemosjonelle utfordringer over tid, viser flere elever god sosial utvikling, som er forebyggende med tanke på store vedtak som spesialundervisning og assistent.</p> <p>Pilotprosjekt med foreldreskole er gjennomført. Arbeidet med å videreutvikle og implementere foreldreskole er i gang.</p> <p>Plan for overgang barnehage-skole/SFO og barneskole-ungdomsskole ble revidert februar 2018.</p> <p>Det jobbes med å utarbeide en helhetlig plan for barn og unge.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Elevundersøkelsen og trivselsundersøkelsen skal vise godt og positiv utvikling.• Nedgang i antall 9A-saker som går til fylkesmannen• Positiv utvikling på ung-data undersøkelsen som f.eks. nedgang i andel barn og unge som melder om psykiske vansker i Ås.

Ås kommune

<p>Bedre samhandling mellom PPS, barnevern og skole skal bli kortere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organisasjonsendring med nye virksomhetsledere 	<p>Det jobbes med å etablere nye samarbeidsformer for bedre samhandling. Ny organisering legger til rette for dette.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeidsformer og plattformer er etablert for barn og unge som er i behov for en samordnet ressursinnsats.
<p>Friggjøre ressurser bundet til saksbehandling og vedtak om spesialundervisning, til bedre tilpasset opplæring for alle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Implementere strategi for likeverdig opplæring, herunder • Ressursteam på alle skoler, satt i system • Kompetanseheving for håndtering av barn med adferdsvansker • Økt faglig og sosialfaglig kompetanse i personalet. • Opprette team som jobber direkte opp mot barn som har en traumatisert barndom. 	<p>Se <i>Strategi for likeverdig opplæring</i> for mer utfyllende detaljer om tiltak og gevinster, ref. vedlegg i K-sak 21/19.</p> <p>Skoler lykkes bedre i arbeidet med tidlig innsats når ressursteamene jobber systematisk, og det utløses færre henvisninger til PPS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Flere forebyggende tiltak som ikke er bundet av enkeltvedtak • Nedgang i andel elever med vedtak om spesialundervisning. • Nedgang i omfang av vedtak om spesialundervisning. • Nedgang i timer til spesialundervisning. • Nedgang i timer til spesialundervisning gitt i som enetimer og små grupper, og oppgang i timer til spesialundervisning gitt i ordinær klasseromssituasjon.
<p>Godt tilbud om alternativ opplæringsarena</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere samarbeid med DNT om samarbeid rundt bruk av Breivoll. 	<p>Det er nå inngått avtale med DNT om samarbeid rundt bruk av Breivoll. Oppstart for samarbeid er høsten 2019.</p> <p>Elever som har skolevegring og ikke møtt på ordinær skole over en lang periode kan klare å komme tilbake til en varig opplæringssituasjon ved en alternativ opplæringsarena, og etter hvert kunne tilbakeføres til ordinær skole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Flere elever, som har falt utenfor det ordinære skoletilbudet grunnet skolevegring, viser bedre utvikling og trivsel. • Flere elever med skolevegring klarer å komme tilbake til en varig opplæringssituasjon.
<p>Melding av avvik for forbedring er satt i system</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides felles rutiner for avvik. • Avvikskategorier i avvikssystemet endres til mer hensiktsmessige avvikskategorier. 		<ul style="list-style-type: none"> • Flere meldte avvik med tilhørende forbedringstiltak.

Forslag til nye tiltak for å bedre situasjonen

- Tolærersystem (avhenger av ressurser)
- Mer helsepersonell ute på skolene (avhenger av ressurser)
- Flere sosiallærere (avhenger av ressurser)

Konklusjon med begrunnelse:

Barneverntjenesten har inngått et samarbeid med de øvrige Follo-kommunene og etablert Follo-barnevernvakt. Denne vekten oppfyller kommunens forpliktelse til å ha en døgnåpen vakt.

Det vil bli tatt initiativ overfor de omkringliggende kommunene (Vestby og Frogn, samt Nordre Follo og Indre Østfold kommune) om å inngå interkommunale samarbeid om etablering, bruk og drift av tiltakene. Å drive egne tiltak er mer kostnadseffektivt og gir høyere kvalitet enn innkjøp fra private aktører.

Barneverntjenesten vil i løpet av høsten 2019 utrede om det vil være kostnadseffektivt å ta initiativ overfor omkringliggende kommuner om å fremsette et felles anbud om innkjøp av advokattjenester, eventuelt i felleskap ansatte advokater.

Drift og pedagogisk utvikling av skole er ressurs- og kompetansekrevende. Det er satt igangsatt rekke tiltak i henhold til de utfordringer skolene melder som spesielt krevende.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart